

การสอนโดยใช้สื่อประสม (Teaching Through Multimedia)

อ.วิภาคดี วิภาวิน *

ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีการใช้นวัตกรรมรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น CIPPA Model, Storyline Method, 4 MAT, Multiple Intelligences หรือ การสอนแบบบูรณาการ ฯลฯ แต่ก็มีการสอนอีกวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน นั่นคือการสอน โดยใช้สื่อประสม (Teaching Through Multimedia) ซึ่งเป็นการนำสื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป มาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบสัมพันธ์กัน และส่งเสริมซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน

นับแต่อดีตกาล สื่อการสอนมีบทบาทสำคัญ และเป็นสื่อกลาง ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เนื่องจาก สื่อการสอนเป็นสิ่งเร้า เป็นตัวกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา มีลักษณะอยากรู้อยากเห็น การนำสื่อการสอนมาสอนในบทเรียน จะช่วยทำให้เด็กเกิดความสนใจและเข้าใจบทเรียนมากขึ้น

จากการศึกษาปัจจุบันพบว่า สื่อการสอน ได้พัฒนาไปทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระต่างๆ โดยพัฒนาการของสื่อการเรียนในยุคนี้ต้องการสื่อการสอนที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะ

กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรจะต้องเลือกใช้สื่อมาประกอบการสอน ถึงแม้ว่าสื่อการสอนประเภทหนึ่งอาจจะใช้สอนสอดคล้องได้หลายจุดประสงค์ แต่ถ้าครูผู้สอนใช้สื่ออยู่เพียงประเภทเดียว โดยไม่ใช้สื่อประเภทอื่นเลย สื่อนั้นอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ในขณะเดียวกันสื่อการสอนแต่ละประเภทต่างก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไปตามลักษณะของสื่อการสอน สื่อบางชนิดอาจใช้เพื่อดึงดูดความสนใจ สื่อบางชนิดให้ประสบการณ์ด้านการใช้สัมผัสด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีสื่อชนิดใดชนิดหนึ่งที่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ทุกด้าน ดังนั้นการใช้สื่อหลายอย่างๆ มาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบและสัมพันธ์กันในรูปแบบของสื่อประสม จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้มากกว่าการใช้สื่อเพียงชนิดเดียว และยังสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย เพราะสื่อการสอนบางประเภทอาจใช้ได้ผลดีกับนักเรียนอีกคน แต่กับนักเรียนอีกคนอาจจะไม่ได้ผลดีนัก ครูผู้สอนจึงควรใช้สื่อการสอนที่หลากหลายมาประกอบร่วมกัน เพื่อเสริมความรู้อยู่ซึ่งกันและกัน โดยการนำสื่อการสอนมาใช้ผสมผสานกันนี้เรียกว่า สื่อประสม (Multimedia) โดยนักวิชาการทางการศึกษา ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อวัสดุ ได้แก่ รูปภาพ บัตรคำ หนังสือพิมพ์
แผ่นภูมิ ฯลฯ

2. สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องเล่น
วีดิทัศน์ วิทยุ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ

3. สื่อเทคนิคและวิธีการ ได้แก่ เพลง เกม
บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

ขั้นตอนการสอนโดยใช้สื่อประสม ครูผู้สอน
จะต้องเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา
และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน ซึ่งสื่อ
การสอนที่จะนำมาใช้สอนต้องมีตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป
และการสอนโดยใช้สื่อประสม จะเริ่มตั้งแต่การนำ
สื่อการสอนไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน คือ
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนขั้นสอนและขั้นสรุปแต่ไม่จำกัดว่า
จะต้องนำสื่อการสอนไปใช้ให้ครบทุกขั้นตอนของ
การสอนเสมอไป โดยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หรือ ขั้นสรุป
อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอนก็ได้ และ
การสอนโดยใช้สื่อประสม ครูผู้สอนอาจนำสื่อการสอน
เพียงชนิดเดียว สอนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้
ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปกับ
ทุกขั้นตอนของการสอน

แต่ในขณะเดียวกันมีผู้เข้าใจว่า การสอนโดย
ใช้สื่อประสมคือการนำสื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิด
ขึ้นไป มาประกอบการสอน ดังนั้นการนำโทรทัศน์
เครื่องเล่นวีดิทัศน์ และวีดิทัศน์ หรือ การนำวิทยุกับ
แถบบันทึกเสียง มาประกอบการสอน ก็จัดได้ว่าเป็น
การสอนโดยใช้สื่อประสมด้วยเหมือนกัน ซึ่งเป็น
ความเข้าใจผิด เพราะสื่อการสอนดังกล่าว จัดว่าเป็น
สื่อการสอนเพียงชนิดเดียว เนื่องจากเป็นสื่อ
ที่ต้องใช้ร่วมกันจะขาดสื่อการสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง
ไม่ได้ เพราะจะไม่สามารถนำไปใช้ในกิจกรรม
การเรียนการสอนได้เลย จึงไม่จัดว่าเป็นการสอน
โดยใช้สื่อประสม

การสอนโดยใช้สื่อประสม อาจจะเป็น
ทางเลือกหนึ่งของครูผู้สอนที่อยากจะจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการจัด
การเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง น่าสนใจสำหรับ
ครูยุคใหม่

บรรณานุกรม

กิตานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและ

นวัตกรรม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2540.

วิภาฤดี วิภาวิธ. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,

2543.

สมพร จารุณี. การวางแผนการเรียนการสอน

สื่อและกระบวนการ. กรุงเทพฯ :

ศูนย์พัฒนาหนังสือ, 2541.

ศวีวรรณ ตำรังโภวรรณ. ผลการใช้สื่อประสมใน

การสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์

ศศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,

2537.

วรรณ จียมทวงศ์. ทักษะพื้นฐานของการผลิต

สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครู

พระนคร, 2532.

